

Un grupet d'intel·lectuals i artistes, i 214 membres de Catalunya en Comú, contra el dret d'autodeterminació

Gerard Horta fa una crítica al manifest signat per 214 persones de l'àmbit de Catalunya en Comú que diu que l'1 d'octubre no aniran a votar | «N'hi ha que vénen de l'antifranquisme i n'hi ha que no, n'hi ha que m'han regalat un cert plaer per la seva obra i n'hi ha que no, n'hi ha d'ensinistrats a ajupir-se per recollir premis lliurats per un Borbó i n'hi ha que no, n'hi ha que han fet campanyes per votar que sí a la Constitució espanyola i a l'europea, als Estatuts de la transició, a l'ingrés de l'estat espanyol a l'OTAN... i d'altres que no s'hi han pronunciat en públic.»

Xavier Domènech i Ada Colau | Diario de Sevilla

Un manifest signat per 214 persones de l'àmbit de Catalunya en Comú i un article a *El País* sobre diversos intel·lectuals i artistes guarneix la tercera setmana de juliol. *El País* és aquell diari que el 1992, mentre silenciava les tortures a militants de l'esquerra independentista, justificava als editorials la necessitat d'una intervenció armada de l'exèrcit espanyol a Euskadi.

Sonen les trompetes. Els focus s'encenen, les catifes es despleguen i un grup d'escriptors, intel·lectuals i artistes «d'esquerres» comencen a desfilar tot anunciant amb positura greu que l'1 d'octubre vinent no aniran a votar. Simultàniament, el 99%, la gent, els comuns, els de baix, la ciutadania, la munió humil i senzilla de figurants que els sostenen s'agenollen al seu pas tot llençant-los pètals de roses roges i aplaudint-los noves creacions alliberadores.

N'hi ha que vénen de l'antifranquisme i n'hi ha que no, n'hi ha que m'han regalat un cert plaer per la seva obra i n'hi ha que no, n'hi ha d'ensinistrats a ajupir-se per recollir premis lliurats per un Borbó i n'hi ha que no, n'hi ha que han fet campanyes per votar que sí a la Constitució espanyola i a l'europea, als Estatuts de la transició, a l'ingrés de l'estat espanyol a l'OTAN... i d'altres que no s'hi han pronunciat en públic. N'hi ha que han vist com augmentaven els seus contractes per fer-ho i n'hi ha que no. Tots coincideixen a enquadrar-se, però, dins els rengles dels qui han governat la transició no a la banda del regionalisme d'ordre convergent, sinó a la banda del regionalisme d'ordre del PSC i el PSUC/ICV-EUiA. Gent d'ordre que quan els seus amics de viatge dirigiren la Conselleria d'Interior ho feren d'una manera tant o més sinistra que els més reaccionaris consellers de CDC. Gent d'ordre, amant d'un sindicalisme burocratitzat, professionalitzat i verticalitzat que durant quatre dècades ha defugit la lluita per transformar aquesta societat en termes estructuralment emancipadors. Gent que no sap què és la Reforma laboral del 2012, perquè se'ls en fot. Gent que no ha fet mai cap manifest, des del 1977, pels militants de l'esquerra independentista i anarquistes detinguts, torturats i esclafats en nom del «*consenso*» amb què ens han martellejat més de mitja vida.

Intel·lectuals i artistes. Són dues paraules per les quals sento un rebuig considerable a causa del narcisisme gairebé malaltís que caracteritza tants individus classificats en aquest tipus social - independentment d'adscripcions i pràctiques polítiques-. El militant comunista Antonio Gramsci escrigué que tothom és un filòsof, perquè tothom pensa i repensa el món, tothom té idees sobre el món, tothom s'explica i explica el món, com sigui. Gramsci obrí, generalitzà i distingí el concepte d'intel·lectual d'una manera que Karl Marx no havia plantejat. A la fi, fem el que fem, formem part de processos socials i ens situem en el món així o aixà i fem allò o tot el contrari. Quan fa uns anys, en el lliurament dels Premis Gaudí de cinema, el director Albert Serra engegà el ramat obediènt d'actors i actrius que tenia al davant transgredí un terrible tabú: reduir-los implícitament a la condició de llepaculs mesquins del poder vigent. Aquesta encarnació contemporània nostrada dels nous microdéus, erigits i universalitzats primer de tot per la televisió i els mitjans de comunicació i consum, situa els «intel·lectuals i artistes» com a elements centrals d'una religió moderna que Marc Fumaroli anomenava «l'Estat cultural». Protagonistes de l'«acció cultural», què podem fer més que bavejar per la dimensió quasi metaterrenal que la seva presència resplendent reflecteix? S'han pronunciat un cop més sobre el referèndum i esbomben que no hi participaran, coincidint amb els signants del manifest de 214 membres de Catalunya en Comú.

Sense debat polític. Un entre tants du anys reclamant des dels sectors combatius de l'esquerra independentista que l'única manera de posar fi al processisme, l'immobilisme i el cor del sistema que els alimenta -l'estructura política, econòmica i cultural de la transició- és fer cristal·litzar un referèndum d'autodeterminació d'aquesta banda peticona dels Països Catalans. Hi ha una expressió bella de la llibertat: la d'una societat decidint el seu propi destí a autoorganitzar-se com li plagui a través de l'exercici inalienable del dret d'autodeterminació. El mateix dret que alguns d'aquests intel·lectuals i signants han defensat verbalment per a altres pobles. Paradoxalment, el que reivindiquen els signants del manifest «L'1-O no hi anirem» és acabar amb l'immobilisme tot defensant la legalitat derivada de la dominació de l'estat espanyol sobre la societat catalana. Paradoxalment? Per ventura cínica. Per què?

El tren està en marxa i fins els sectors organitzatius d'una part de la burgesia regionalista s'han adonat des del 2010 que si no s'hi enfilaven serien llançats a la, diguem-ne, paperera de la història. En aquest tren no s'hi cobra passatge, ni s'hi demanen afiliacions polítiques ni culturals: persones que es pensen políticament i que es classifiquen com a catalanes votaran «No» l'1-O; d'altres que es consideren catalanes i també espanyoles votaran «Sí». Volen votar: és la transició el que descarrila. En canvi, aquests militants i afiliats «progressistes» -deixebles rovellats de la Gauche Divine- mantenen que als barris en què guanyaren les eleccions la seva gent «*no se sent convidada a participar-hi*». Que poc sociològic que és analitzar un procés social a través dels «sentiments»... Suposo que desconeixen les enquestes sobre l'anhel de votar al referèndum d'una gran part dels seus votants, i que el 2015 a Nou Barris guanyà BeC a les municipals i Ciutadans a les autònomes. Per fortuna la societat és molt més imprevisible, heterogènia i

contradictòria del que preveuen. No som davant d'un referèndum essencialitzador, malgrat que els catalans podrien preguntar-se per què han de fer cap referèndum si perderen la independència per la força de la imposició militar, sostinguda en el decurs de més de 300 anys fins ara.

Els signants del manifest conclouen sense argumentar-ho que l'1-O «*no és el referèndum democràtic i efectiu que reclamen les tres quartes parts de la societat catalana [...], no és efectiu [...], no té reconeixements internacionals ni garanties democràtiques [...], i degrada el significat d'un instrument democràtic pensat per resoldre problemes...*» I fot-li.

Ara bé, no plantegen com es construeix un referèndum *democràtic* enfront d'un estat reaccionari i supremacista que pretén impedir-lo; no aclareixen que l'*efectivitat* o no del resultat hauria de dependre de la voluntat de tothom, a Catalunya i a l'estat espanyol, d'acceptar-ne el resultat i d'implementar-lo; no qüestionen -tan d'esquerres de debò que diuen que són- que els reconeixements internacionals solen venir a posteriori de qualsevol referèndum, i que l'ordre històric dels 200 estats d'aquest planeta sobre les 10.000 nacions de colors diversos que s'hi barregen i que omplen els mapes no es fonamenta pas en la democràcia; i no raonen què significa que una societat que vota *degradi* l'instrument que utilitza per aclarir cap a on vol anar. Que aquesta gent apel·li genèricament als referèndums com un «*instrument democràtic pensat per resoldre problemes*» ens desplaça fins als referèndums del feixisme franquista. No en tenen prou amb 30 anys d'una televisió pública classista i regionalista, ni amb uns mitjans públics que han humiliat, menystingut, ignorat i invisibilitzat el vincle històric de les classes populars catalanes amb la lluita per la independència, ni amb aquesta presència diària de postulats unionistes arreu dels mitjans de Catalunya. Ni tan sols precisen a què es refereixen amb «*un futur que no passa exclusivament pel sí o el no a la independència*», ja que si no hi estan d'acord només cal que hi votin en contra. En realitat, podrien treballar per fer un referèndum sobre la tercera, la quarta o la cinquena via, o és que potser no se'n recorden de quan escoltàvem allò que «*quan els independentistes siguin majoria al Parlament, aleshores podran exercir democràticament la independència*»? Mentides podrides.

Moviment real. Des de quina «esquerra» es pot remetre a l'ordre institucional i a la seva formalització històrica per justificar la negativa a provar de transformar l'ordre establert mateix? Les motivacions d'aquests 214 signants de Catalunya en Comú es limiten a confrontar un anhel majoritari de la societat catalana amb l'estat de les coses. No són socialistes, no són comunistes, no són d'esquerres: són impostors. A *La ideologia alemanya* (1846: pàg. 71) -dins l'edició del 1987 de l'Editorial Laia, a cura de Jordi Moners i Sinyol-, Marx i Engels escrigueren: «*Per nosaltres, el comunisme no és un estat de coses que hagi de ser establert, un ideal cap al qual la realitat ha d'apuntar. Nosaltres anomenem comunisme el moviment real que aboleix l'estat de coses actual.*» Què n'han de saber del moviment real aquells que invoquen la «ciutadania» o la «població» per evitar tractar de la societat o directament de la classe treballadora, aquells que han estat capaços d'asseverar que no són ni de dretes ni d'esquerres? (com feien els falangistes). Per no saber, ignoren i tot qui era en Marià Martínez Cuenca, el militant socialista que a les seves memòries (*La muralla invisible*) encara vergonyosament inèdites escrigué: «*Marx i el català els vaig aprendre al carrer*», com recollia Ricard Vinyes dins *La presència ignorada* (1989).

En una societat catalana amb un 20% de persones sobrevivint en la pobresa, amb un grau d'espoliació fiscal brutal, despòtica, que dessagna unes classes populars sotmeses fa anys a programes en molts àmbits neoliberalers per part dels governs successius de la Generalitat i del PP i el PSOE a Espanya, en un context semblant algú concep que hom pugui acudir a la Comissió de Venècia, la UE, l'OTAN, l'FMI, el Festival d'Eurovisió o el que sigui per corroborar que -ai, ui- «*no se puede*»?

No són d'esquerres, perquè més enllà que siguin contraris a la independència per assegurar la perpetuació d'un estat totalitari -ara feixista, ara postfranquista, ara feixistitzant- pretenen rebentar l'exercici concret dels catalans i catalanes del dret d'autodeterminació. Són els mateixos que no exigeixen garanties democràtiques a la monarquia borbònica, ni al Foment del Treball Nacional, ni a la Caixa que els paga les campanyes electorals, ni a les ETT, ni a res que pertorbi

l'ordre sagrat d'Espanya i el Capital. Tenen tota la raó que el referèndum que farem no és el que voldríem. Tant de bo poguéssim apropar-nos-hi amb placidesa i sense una espasa de Dàmocles rodant damunt dels nostres caps sense parar, tant de bo no haguéssim d'afrontar amenaces i detencions i interrogatoris i processos judicials, tant de bo no haguem de sortir als carrers a defensar les urnes. Davant dels emmascaraments canviants del feixisme, el referèndum de l'1 d'octubre esdevindrà una manifestació popular antifeixista per part fins i tot dels qui hi acudeixin per votar «No».

Aquest manifest situa els signants davant d'un mirall del qual proven d'apropriar-se sense pudor: el de la vida col·lectiva d'una societat que ha decidit emprendre rumbos nous. El 2 d'octubre continuarà havent-hi lluita de classes i un estat, però com sempre un sector rellevant d'aquest país mirarà de construir una societat justa i lliure, i de transformar les condicions materials de vida de les classes subalternes. Poder votar l'1-O i que guanyi el «Sí» n'és un pas imprescindible. Aquests afiliats de CeC i aquests artistes pusil·lànimes, flemàtics i legalistes alimenten la por i la passivitat que nodreixen els poders establerts. «*El estado de derecho*», diu Juan Marsé: que se'n vagi de visita a les presons o als consells d'administració bancaris i coneixerà «*el Estado de derecho*», el pa que s'hi dóna. Potser un dia, estabornits de tanta desmesurada superioritat, es preguntaran si eren d'esquerres o si, per contra, personificaven els cossos postmoderns de l'adust falangisme que aspirava, amb severes garanties, a fer-nos encaixar amb «*la resta d'Espanya*».

Nosaltres -tot déu- decidim. La fraternitat dels pobles, senyors i senyores avars de lleis, guinyols tronats de l'imperi, ni comença ni acaba en els pobles d'Espanya ni tampoc en els de França. La fraternitat comença reconeixent-nos col·lectivament com el que som: una societat. I afrontant els conflictes no com una tempesta apocalíptica i irreversible, sinó com el signe que, renoi, sobrevivim amb dinamismes canviants en una societat de classes subordinada a dos estats capitalistes europeus. Combatrem i votarem per viatjar molt més enllà d'això. Al XIX vam dir-ne Icària; el 1936, Revolució; l'1-O, d'entrada, en direm Independència: de tot això, al capdavall, se'n diu Llibertat. És tan complicat comprendre-ho?